

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 ft, félévre 5 ft 50 kr., évfolyamra 3 ft, egy óra 1 ft. — Az esti kiadás külön küldésért a vidékre: Egész évre 1 ft 50 kr., félévre 80 kr., évfolyamra 50 kr., egy óra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj: 6t hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent.

Nyititéri czikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Egyházi közgyűlés.

Kolozsvár, ápril 20. 1871.

Az erdélyi ev. ref. vallás felekezetenek Kolozsvárt figyelemre méltó számmal egybegyűlt tagjai azon feladat megoldásával foglalkoznak, miként állítassák meg anyaszentegyházok főhatalmát kezelő testületének szervezetét? Ezzel be lesz fejezve az egész szervezet, mert a községeknek és megyéknek képviselői alapon átalakítása már lejárt. Mennyire lesz megfelelő az állam-élet kívánatának, azt a gyakorlati élet fogja megfajlítani; annyit bátran el lehet mondani, hogy nem létezik állam, sem polgári, sem egyházi, melyben a törvényhozói bölcsesség előre mindent beláthasson; de van abozója az állam-tudománynak, melyet a történelem fejtett meg, és abból áll: hogy a legjobb törvények sem képesek valamely államot, a szellem és erkölcsök ellenére fenntartani, míg ellenben a közszellem és erkölcsök, a rossz törvényeket is hasznokra fordítják, és ez nagyon természetes, mert szellem és erkölcs adja meg az életet a törvénynek, mely nélkül meghalt betű; melyből az a tanulság, hogy a törvényt alkotó hatalomnak feladata oly törvényeket alkotni, melyek az egyéni jogokat biztosítják, az erkölcsi és szellemi erőt élesztik, táplálják.

Legyen szabad — futó pillanatot vetni — a szervezetnek egy pontjára. A gyűlésnek közelebb tartott egyik ülésében azon kérdés fordulván elő, hogy az egyházmegyék azon képviselői, kik az egyház kerületi közgyűlésnek ezen minőségek szerint öt évre választott tagjai fognak lenni, miként és kik által választassanak? hosszas vitakozás után megállapodásra jutott ezen tartalom szerinti szerkesztet: „Minden községben, a képviselői közgyűlés — vagy a hol ez nincs — a presbyterium szavaz, egy egyházközségi képviselőre; mely szavazatot, a választás helyén lepecsételve, beküldik az egyházmegyei közgyűléshez, mely választó-kerületenként csoportosítva számbaveszi, s az eredményt kihirdeti, viszonylagos többsége szerint a szavazatoknak; szavazatok egyenlősége esetében sorshuzás dönt.

Ezen törvény szerint az állam főhatalmát kezelő testületbe ily módon választott képviselő, nem lesz az egyház-tagok, hanem az egyházi községek kormányzóik képviselője, s ha a szavazatok esetében sorsolás dönt, az nem választott, hanem sorsolt képviselő leendő. Hol fognak kapni képviselőt, ki ilyet elfogadjasson? Beszéljünk példák, vannak esetek. m.-honi és erdélyi 1848-ban alkotott törvényeinkben, a két foku választásokra, de ez nem gyakoroltatik képviselő testület, vagy községi tanács által, hanem választott választók által, kiknek eljárások csupán és csak is a választásra van szorítva, s mihelyt azt teljesítették, azonnal megszűnik létezésük; továbbá képviselővel ellátott államokban nem lehet sem törvényt, sem gyakorlatot találni arra, hogy az általános többség hiánya, vagy szavazatok egyenlősége esetében sorsolás döntsön; de igen arra, hogy vagy új választás tartassék, vagy többséget nyert két vagy három egyénekre, mint jelöltekre, a képviselők háza választása döntse el a többséget, — lásd észak-amerikai egyesült államok törvényét, az elnök választására vonatkozólag, mely szerint a szövetséges államokból meghitelesítve és pecsételve a kormányhoz felküldött és a tanács elnöke által a két ház jelenlétében felnyitott és számbavett laistromokból, ha a többség ki nem vehető, akkor a legtöbb szavazatot nyert három jelölt közül a képviselők háza választ titkos szavazással.

Az egyházi választási új törvény, annál nagyobb figyelmet gerjesztő, mert annak gyökere az egyházi községi szervezetben vettett meg, mely szerint a 200-nál több tagot számláló községekben egyházi tag sem a pap, sem a presbyterek választásába be nem folyhat, mert az a községet képviselő testületre van ruházva, mely oly árnyék-öldala a törvénynek, melyben a protestáns önkormányzat iránti lelkesültség növényei nem tenyészhetnek, s ha az egyházi joggyakorlatnak ezen megszorítása még a val is szaporítottatik, hogy az állam főhatalmát kezelő testületbe képviselőt utáni befolyástól is elrekesztetik, biztos lehet mindenki, hogy az egyházi tagok nem fog találni az egyházi közügyek iránt lelkesült egyéneket, hanem a közszellem és erő fogyasztásától áthatott, kihült keblű kormányzókat; melyhez hasonló jeleneteket a községi szervezet életbelepertése után, Kolozsvárt ezelőtt néhány évvel tartott papválasztás alkalmával, többeket lehetett észrevenni; s minél belátóbbak az egyház-községek tagjai, annál érzékenyebben fog ez rájuk hatni, s ezen törvényvel meg nem elégedők száma azon arányban fog növekedni, a mint tapasztalni fogják esetek alkalmával, hogy mind az, a mi

a községi tagokat megillető jogkörből elvonatik, a kormányzóik, illetőleg papok hatáskörét szaporítja.

Láttuk a polgári alkotmányos életben, hogy a községi tagoknak megadatott azon jog, hogy a megyei választó-kerületekben, képviselő választási jogukat közvetlen gyakorolhassák, miért rekeszté el tehát az egyházi törvényhozás az egyházi községek tagjait attól, hogy az egyházmegyék választó-körreiben a polgári állam élet-mintája szerint, képviselő választási jogokat élvezhessék? nem szabad felelni, hogy az egyházi állam szerkezete életre valóságára csak úgy számíthat, ha a polgári államélet viszonyain gyökereztetik; nem szabad felelni, hogy az egyéni szabadságok s jogok megszorításait szaporítani nem törvényhozói bölcsesség, hanem tapintatlanság, vagy elhárítandóság, mely keserű gyümölcsöket szokott teremni, s épen ez okból bizton kell számítani arra, hogy az új alkotmánynak ezen figyelemre méltó hiba, hogy a községi szerkezetre, mint a képviselői jog gyakorlatára vonatkozólag, minél előbb idővesztés nélkül kijavíttassék.

— s.

Az erdélyi törvényhatóságok rendezéséről.

(Folytatás.)

1841-n Erdély országgyűlése a törvényhatóságok rendezése szükségességét átlátván: hosszas és heves viták után két törvényjavaslatot készített, melynek értelmében Fogarasvidékét Felső-Fejérvármegyével összeolvastotta, azon kikötéssel, hogy ezáltal a rendi alkotmányban a vármegyékét képező kövek száma meg ne kevesedjék; azonban e törvényczikk nem erősítették meg.

1841—43-n az országgyűlés ismét tárgyalta a törvényhatóságok rendezése ügyét, rendszeres bizottságot nevezett ki; az Erdély czélszerűbb politikai felosztására nézve munkálatait elkészítette. E munkát nyomtatásban közzé tette, részletes ismertetése tehát fölösleges. Ebben a meunyre a hűbéri rendszer maradványai, a rendi alkotmány és a nemzeti területek külön kiváltsági engedélyek, a vármegyék idomlatlan alakzatának megváltoztatása, a törvényhatóságok kiterjedésének és azok népessége számának czélnak megfelelő mértékre kikerekítése, Felső-Fejérvármegyének megszüntetése; Kolozs- és Tordavármegyék egyrészéből egy új vármegyének, az ugynevezett Régenyémegye alakítása, Kolozs-Doboka megyének egyesítése lön javaslatba hozva, stb.

A bizottságot — úgy mond a munkáltnak — több és czélszerűbb javítások javaslatba hozásában a dolog sürgős volta gátolta meg. Azonban kedvezőtlen viszonyok miatt a mit jóvalott, az sem lépett életbe, törvénynyé sem vált.

Törvényhatóságaink szabálytalan s czélszerűtlen alakzata, s ehez képest gyors és sikeres kormányozhatásra képtelensége leginkább kitűnt az 1848—49-iki válság alkalmával, midőn a közigazgatás az első ellenállási kísérletre lehetlenné vált; a vármegyék a törvényes tétől egymásután léptek le, polgári háború és fejtelenség kapott lábra országzerte, s a kormányzás fennakadt. Kormánybiztos Csányi hathatós előterjesztést tett e tárgyban a képviselőház előtt, Erdély hirtelen elbukása okául a törvényhatóságok nem helyes felosztását tulajdonítva, a törvényhozást arról való haladéktalan intézkedésre kérte. A rendelet meg is lön téve, a munkáltnak elkészült, de vármegyénk állandó bizottmánya annak tartalmáról s vezérelveiről hitelen tudomással nem bír, azt hiszi azonban, hogy a volt meg. kir. belügy-miniszterium levéltárában nyoma fennmaradt.

Az 1850-től 1861-ig tartott alkotmányon-kivüli kormányzás sem látta saját szempontjából czélszerűnek Erdély törvényhatóságai létező felosztását; megszüntetvén tehát azt, 1854—55-n az egész országot tíz kerületre osztotta, s a közigazgatást és igazságszolgáltatást azok szerint rendezte be, meghatározván az országos kerületi törvényszékek s járshivatalok népessége számát a történelmi jogra, kiváltságokra és a nemzeti területekre (a szász hatóságokat kivéve, melyek egy politikai kapcsolaton maradtak) nem volt tekintet: a beosztás, elnemetesítés, mint állampolitikai elv lévén mindenben irányadó végzől; az erre vezető út pedig egyfelől a vármegyék történelmi neve, a régi intézmények, a magyar alkotmány emlékezetből kitörölése, másfelől az abszolút kormányformával rokonszenvező népek politikai tulsulyra juttatása. Nagy-Szeben, Brassó, Udvarhely, Maros-Vásárhely, Beszterce, Deés, Szilágy-Sömlő, Kolozsvár, Károly — helyesebben Gyulafejérvár és Szászváros voltak a kerületek elnevezése és székhelyei.

1861-n vissza lönnek állítva a vármegyék régi hatósági körükbe, régi területi kiterjedésükkel, de egy sajátos kormányzási ideiglenesség az alkotmányt ismét felfüggesztette, s eszközlője lön az ország politikai új felosztásának, melynek alapeszméje, s vezérelve a volt,

hogy a magyar, székely és szász területekhez, még azoknak a népesség számi tulsulánál fogva elvont némely részeiből a negyedik, vagyis az ugynevezett román nemzeti terület alkottassék meg. Így jött létre Erdélynek egy új térképe, melyben az 1857-ki népszámlálás szerint az 1.920.618 lélekkel bíró ország kilencz törvényhatóságra látszik felosztva, nevei: deési, kolozsvári, károlyfejérvári (helyesebben gyulafejérvári), dévai, nagyszebeni (a Királyföld) fogarasi, udvarhelyi (a Székelyföld), régeni és naszödi.

Ezek közül:

1. A szász helyesebben Király) föld területét képezi 407,583 lakos.
2. A Székelyföld területét képezi 452,967 lakos.
3. Kolozsvármegye képezi az egyesült magyar vármegyeterületet 221,193 lakossal.
4. A román területet teszik:

a) A deési törvényhatóság	153,320 lakossal;
b) károlyfejérvári törvényh.	221,193 "
c) dévai törvényhatóság	193,803 "
d) fogarasi "	103,277 "
e) régeni "	95,723 "
f) naszödi "	60,671 "

Ez utóbbi tervezet valósítását a nemzet és az uralkodóház között létesült 1867-ki kiegyezés, s ennek következtében a magyar alkotmánynak új életre kelése, s jelesen annak a két ország törvényes egységét biztosító intézkedése lehetlenné tette. Erdélynek területekre darabolása a magyar állam alkotmányos egységével, önálló és kiváltságos nemzetenkénti elkülönítése az 1848-ki jogegyenlőségi törvényekkel ellentétben van; tehát mint ilyen az alkotmány megtámadása nélkül sem nem kívánható, sem nem teljesíthető.

Ime nagyméltóságú miniszter ur! mily változatos képét tárja a vizsgáló elé a történelem Erdély különböző időkbeli politikai felosztása, hol sikerült, hol megheiusult kísérleteinek. Megyénk bizottmánya úgy van meggyőződve, hogy ennek a magas kormány előtt a leghatályosabb indoklást kell szolgáltatni arra nézve, hogy a mostani vármegyeyi és törvénykezési reformok kezdeményezésénél mindezen előre ment változásokra a lehető figyelem fordítassék. Szent-István királytól kezdve maig majd minden királyunk maga és kormánya, valamint az államhatalom társtényezője, a nép is, törvényhozási gondoljait főtárgyának tekintette a törvényhatóságoknak oly alakot, kiterjedést és jogkört adni, melyben mindaz államczélok, mind az ország lakossainak társadalmi és polgári céljai elérhetőek legyenek. Egyik korszak uralkodó politikai irányja egy volt e tárgyban, másik más; de az kétség felett áll, hogy csak azon rendszer és intézkedések voltak állandók, melyek az ország és magyar állam fő létezőjeivel, annak történelmi hivatásával s általában a köz-kormányzat külön ágainak rendszeres és szervesleg egyben függő működésével összhangban állottak. (Folyt. k.)

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten apr. 20. 11 óra 40 p. délelőtt. Érkezett Kolozsvárra apr. 20. 12 óra 3 p. d. u.

Versailles, apr. 19. A kormány-csapatok tegnap este elfoglalták Asniérest. A felkelők végkép szétverettek. Ducrot Mac-Mahonnal egyesült: közös előnyomulást várnak Párisra. Rochefort lapja megerősíti, hogy Páris és Versailles között ismét alkudozások folynak.

Bécs. A francia földön levő orosz megszálló hadsereg főparancsnoka tudatá Thierssel, hogy ha a rend ápril 24-ig helyre nem állítatik, a német csapatok kénytelenek lesznek beavatkozni.

Bukurest. A Kuza-párt nagy tevékenységet fejt ki, hogy Károly fejedelem eltávolítása esetére az elűzött hospodárt iltesse a fejedelmi székbe.

Konstantinápoly. Az É.-Amerikával kötendő kölcsön-alkudozások megheiusultnak látszanak, nagy a pénzsűkség.

Az „Indep. Helene” jelenti Atheneből: Orosz és Törökország megegyeztek a felett, hogy a román fejedelemségeket ismét szétválasztják.

Legújabb táviratok.

Bukurest, ápril 18. Károly fejedelem hódolati feliratot kapott a moldvaiak részéről. A fejedelem nevével együtt Moldvába utazni szándékozik. Strat ügynök

Konstantinápolyba küldetett a nagyvezérhez. A porta erőlyes, és ha szükséges, fegyveres közbelépést várják.

Bécs, ápril 18. A „Tagblatt”-nak egy brüsseli távirata jelenti: A bonapartista párt Franciaországban tetemes előhaladást tett, és semmi kétség sem lenne többé a fölött, hogy Napoleon partra-szállása szándékolatik. A kormány a Brüsselen időző napoleonisták szemmel tartása iránt rendeltet adott ki.

Róma, ápril 17. A „Capitale” című lap követezőket írja; A pápa távsürgönyt kapott Franciaországból, melyben az tanácsoltatik neki, hogy lehetőleg nyugodtan tartsa magát, miután Franciaország viszonyai olyanok, hogy a bonapartisták teljes sikerre számíthatnak, és biznak IV. Napoleon kikiáltásában.

A polgárháború Páris alatt.

Páris, ápril 18. Cluseret a commune előtt tartott beszédében ama reményét fejezte ki, hogy a felkelők győzni fognak, ha kitartók maradnak, és később offenzívához fognak nyulni. A versaillesi csapatok összpontosulásra czélzó mozdulata megfigyeltetett. Erősebb összhatások váratnak a kormánycsapatok részéről. Porosz részen is történetek katonai mozdulatok. Az éllelmi szerek árai növekednek.

Dombrowszky thoknak egy tegnapi napról kelt tudósítása azt mondja, hogy Neuilly ostrománál 3 torlasz foglaltatott el. A pápai zuávok egy zászlója és egy gyalogsági zászló elfoglaltatott. A nemzetőrök lelkesülten harcoltak. A commune egy tjavaslatot készített, mely szerint az elhagyott műhelyekben a tulajdonosok későbbi kárpótlásáig azonnal vétekké foganatba a munka. Tegnap Cluseret és Menotti Garibaldi megválasztattak a commune tagjaivá. A commune vizsgálatot rendelt a szeptember 4-ki kormányfőrák ellen.

„A harcoló felek állásai Páristól délre következők: A foederaltak az Issy- és Vanves erődökön, s falvakon kívül állanak, melyek torlaszok által védettek; — s a Bicêtre, Montrouge erődök közelében levő helységeket, valamint Sague-t és Brogères-t is megszállva tartják. A versailles-i csapatok Sceaux, Plassis-Piquet, Chauilly, L'Hay és Barny birtokában vannak. — A jelen perczenben (16-án) a Trocadero a Mont-Valérien-ből hevesen bombáztatik.”

Versailles, ápril 17. éjjel. Picard a nemzetgyűlésben megerősíti, hogy a kormánycsapatok elfoglalták Becon kastélyt és ott ágyútegeket állítanak fel. Páris felhívott, hogy 24 óra alatt adja meg magát, Dombrowszky tábornok meg van sebesülve. Páris egészen körül van zárólva.

London, apr. 17. A „Daily Telegraph” jelenti Párisból, hogy valamennyi vasut elvágott. — A megszárosok kijelenték, hogy boltjaikat nem fogják kinyitni. A commune kijelenté, hogy még három óra van élelmiszere.

A párisi „Journal Officiel”-nek azon állítása, hogy a nemzetőrök Neuillyben egy vendéi zászlót vettek volna el, teljesen alaptalan, minthogy a Páris környékén működő hadseregnél sem ily zászló, sem pápai zuáv nem létezik.

Versailles, ápril 18. A németek St-Denisnél megátolták Párisnak élelmiszerekkel való ismét ellátását. A felkelők újra elfoglalták a colombesi erdőt. Mint halatlazik, az angol, olasz és amerikai követek fegyverszünet létrehozásán fáradoznak.

London, ápril 18. A „Daily News” jelenti Párisból. A commune a legközelebbi párisi kölcsönpapírjait a banknak eladván, 38 millió frankot teremtett fel ezáltal.

A „Times” a franciaországi állapotokról.

A „Times” egy cikkében f. hó 14-ről, miután megemlíté, hogy a versailles-i kormány most minden reményét Mac-Mahon tábornagyban összpontosítja, — így elmélkedik:

„Mac-Mahon nem veszélyeztetheti saját hírnevét olynemű tactica által, minőt eddigelő a parancsnokságban volt elődei követték. Neki súlyos és gyors csapásokat kell tennie. Nagy német ellenfele, Moltke megmutatá, hogy a valódi tacticának semmitsem kell a véletlenre hagyonia. Semmitsem kell addig megkísérteni, míg az végbe nem vihető. — Mi nem hisszük, hogy Mac-Mahon nagy fontosságot tulajdonítana amaz „eljenállhataln, s mégis aránylag vértelküli eszközöknek,” melyekre Thiers célzást tett; — ha mint állítja ez alatt a fővárosi loyális nemzetőrök fölkelését kellene értenünk, a felkelők háta mögött, meg ezek elől a versailles-i csapatok által támadatnának meg. Ily mélyen fekvő combinatiók nem sokat érnek egy valódi katonai számításában, még akkor is, ha Mac-Mahon már nem tudná, hogy minő bizalmat lehet helyezni a párisi loyális nemzetőrökben. Ő igen valószínűleg saját katonáira tekint; — s eljárása azok száma, s különösen köteleesség-érzete által fog elhatározatni. Ez utóbbi tekintetben, úgy látszik, hogy Mac-Mahon-nak a sereg

élén lételemek már magában is új lelket kell öntenie annak sorába. A katonák, mint mondják, a legnagyobb tisztelettel viseltetik Magenta herceg vitésze, képessége, s nagy jellege iránt. — A főnökről való ezen véleménynek jó hatást kell gyakorolnia magokra a katonákra is. De időközben Mac-Mahon-nak éreznie kell, hogy csapatainak új hangulatra van szükségük; hogy a csendőrök, a bitschi s belforti helyőrségek néhány zászlóalja kivételével, ama csapatok főleg Gambettának sietve összeszedett „puskás emberei”-ből állanak, s ezenkívül ama csapatok, Párisból kiűzetésük után, önmagukkal elégtelenekek lévén, s a kormány által bizalmatlansággal tekintetve, szándékosan háttérben tartattak, Azt mondák nekik, hogy vérontás nélküli győzelmet kell nyerniök, hogy a fölkelés „kialvófélnak van, s hogy a kormány nem fog működni, míg „a perc meg nem érkezik.” Mac-Mahon jól tudja, hogy nem ilyen hangon kell beszélni a katonákhoz, s különösen a francia katonákhoz. Neki elő kell készítenie saját embereit ama kemény s tüstént megpróbáltatásra, mely rájuk várakozik. Meg kell nekik mutatnia a Párisba vezető utat, s megmondani nekik, hogy fegyvereik becsülete, sőt honuk létezése kívánja, hogy kieroszakolják a beütemelt ama kapukon, melyekből oly gyalázatos kiűzetést kelle szenvedniök.

Ha Mac-Mahon-nak ekkép sikerül a harczterén egy sereget állítani elő, úgy ő talán nemcsak Páris meghódítását, vagy a commune megszüntetését fogja végbevihetni, hanem talán még arra is törekedhetik, hogy az 1871. év Cavaignac-já vá lehessen. Ha Mac-Mahon győzelmes lenne, szintugy könnyű lenne rá nézve fölhasználni győzelmét, mint azzal visszaélni, s ő a legteljesebb becsületességgel észrevehetné, hogy Franciaországban még más dolgokat is el kellene nyomnia a commune-n kívül. Mind a republikánusok, mind a többi pártokbeli egyének álláhatandják, hogy a versaillesi gyűlés, s a kormány közt eleülőt fogya oly kétértelműségi játék üzetett, mely egyelően compromittálta a nemzeti képviselő méltóságát, s a kormány tekintélyét. Ha a kormány elnöke ösztintén azt hívé, hogy a köztársasági kormányforma legjobb garantiákat nyújt a nemzeti egyetértés iránt, köteleessége lett volna, saját nézeteinek megerősítését eszközölni ki a követek szavazata által, nem pedig azok érzelmére s egyenlenségére hatni. Thiers még most is azon különös nyilatkozatot teszi, hogy „senkise megfenyegeti a köztársaságot,” de a tény abban áll, hogy minden erőfeszítése mellett, a francia népre egy oly kormányformát látszik erőszakolni, melyet ő egész életében át ellenezett. A kormány feje jól tudja nem csak azt, hogy Franciaországban semmi köztársaság sem létezik, hanem azt is, hogy ha ő annak létezését hirdeti ki, ezáltal a gyűlés jogkörébe vág, s elárulja a benne helyzett bizalmat. Ha Mac-Mahon-nak sikerülne Páris pacificációját végbevienni, s ha Franciaországban az összes pártok azon tökéletes egyenlőségi lábra helyeztetnék vissza, mely a szeptemberi forradalom által idézetett elő, a kormány az ország valódi jöltévő-jévé lehetne, az által, hogy az ország valódi szavazatát kitudja vagy a jelen, vagy egy újra választandó gyűlés útján. Azonban Thiers minden pártnak tetszeni, s s minden érdeket kibékíteni kívánván, most kijelenti, hogy „Párisnak a közös községi törvényhez kell visszatérnie,” elfeledvén, hogy a gyűlés legújabb szavazatánál fogva, Franciaországban e tekintetben nem létezik többé köztörvény, s hogy Páris saját első hivatalnokának választását illetőleg, az ország legkissebb falvánál is rosszabb állapotba van helyezve.

Mi sohasem vártunk kedvező eredményeket a párisi delegáltak versaillesi küldetéséről. Azonban a delegáltaknak adott válasza tartalma által Thiers minden lehető alkudozás előtt bezárta az ajtot, s hadat üzent a commune-nak nem csak személyei, hanem elvei ellen is. Kétségtelenül nagy mérvben Thiers politikájának kell tulajdonítani, hogy a commune Párisban erőt nyert minden kihágásai dacára, hogy sokan annak harcosai sorába állottak be azok közül is, kik eddigelő

selegesek, sőt irányában ellenséges indulatuk voltak, s hogy annak fegyverei oly sikereket nyertek, melyeknek szükségkép sulyosbitniok kell a versaillesi csapatok nehézségeit.”

UJDONSÁGOK.

Előfizetési föltételek:

Évnyegyedre 1871. máj.—jul. 3 ft. — kr. o. é.
2 hónapra „ máj.—jun. 2 „ — „ „
Egy óra „ május 1 „ — „ „

Az esti kiadás külön küldéseért a vidékre:
Évnyegyedre 1871. máj.—jul. — ft. 40 kr. o. é.
2 hónapra „ máj.—jun. — „ 30 „ „
Egy óra „ május — „ 20 „ „

A „Kol. Közl.” szerkesztősége.

— A közelébb tartott miniszteri tanácsokban szóba jött az országgyűlés szünetje is, miután a kormány részéről Horvát Boldizsár már kinyilatkozta volt, hogy a nyári hónapok alatt nem lesznek ülések. A szándék az, hogy a jelen ülésfolyam május végében bezárással, s aztán az új ülésfolyam rögtön megnyilván, a megalakulás után júniustól szeptemberig szünetelne. Szeptemberben bemutatná a kormány az 1872-iki költségvetést, mely a pénzügyi bizottságnak adatván át, ez alatt a ház ismét szünetelne. Reménylik, hogy így a budget-tárgyalást még ez évben be lehetne fejezni, s új-évtől a hátralevő javaslatokra kerülne a sor. Ápril 20-n aztán véget ér az 1869—72-iki országgyűlés.

— B. Eötvös József elhunyt akad. elnökéért az emlékülnevet a m. t. akadémia nem mint előbb határozta, az ez évi nagygyűlések alkalmával, hanem a jövő évben az elhunyt halála évfordulóján fogja megtartani.

— A határvidék végleges polgárosítása tárgyában általános minisztertanács fog tartani Bécsben a királyi elnöke alatt, mely alkalomra Andrássy és Kerkapolyi miniszterek holnap oda utaznak.

— Gr. Péchy M. minden szepet és jót hön pártoló királyi biztosnak Néb Máriát a jeles aggszínész-nőt a színházi jubileum alkalmából szintén értékes ajándékkal lepte volt meg. Mire a megüstelt következőkben kívánja mélyen érzett halálját és köszönetét kifejezni: Néb Mari — színművész nő hánylányánítása — nagyméltóságú királyi biztos Gr. Péchy Manó ő excellentiájához. Midőn engemet a világ egészen elfeledett, ő excellentiája kegyes megemlékezése, s lelkehez szóló nagybecsű levele, mint elhervadt Phönixet egy szép új életre ébresztett. Fogadja nagylelkű emberbarát, a magasan tűnődőklő férfiú alázatos hála-nyilvánításomat. Nagybecsű levele kedves talizmánként fog kísérni végperczemig. Néb Mari.

→ A városi képviselőt tegnap gyűlést tartott. Sok mindent tárgyaltak ezen, de a városi törvényszékhez szükséges pótbírákat még sem neveztek ki. Pedig a kiküldött bizottság már rég befejezte munkáját. Eszerint a káros mulasztás terhe senki másra nem feneklik, mint a kik hátráltatják a kérdésnek a képviselőt elé juttatását. Mi czélja e huzás-vonásnak nem képzelhetjük el, mert nem akarjuk hinni, hogy a képviselő testület határozata, vagy a miniszteri rendelkezés ellen van irányozva. Mindenesetre megrovást érdemel e bűnyegyekre nézve káros késedelmezés s ajánljuk a városi képviselőnek, hogy vonják felelősségre az illetőket, a kik a bizottság munkáját visszatartották. Egy kissé több lelkiismeretességet a közügyek körül!

— A fogyasztó-egyletnek vasárnap ápril 23-n d. u. 3 órakor közgyűlése lesz a városi közteremben.

— Rozsondai lelkész, Köhalomszék egyetemi képviselője lemondott. Az újabb választást a szász Comes ur megrendelte.

— Brassóban a német sereg diadalát s a békekötést f. hó 22-én megünnepelni készülnek.

→ Csodadoctor. Egy aranyos, ezüstös, poszmántos és még egy csomó mindenfélével felcziczomázott olyan nagyságu négyfogatu kocsi robogott keresztül ma a piacon, minővel a megboldogult református püspök Bo-

dola szokott szüretre járn. Száz meg száz kíváncsi szem nézett a lármás jármű után, mindenki kérdézősködött, kié? kicsoda a hölgy, ki benne ül? Egyik a spanyol király és királyné meneküléséről beszélt, másik oláhországi lázadásról, Hohenzollern futásáról, és sok farsághiba került, míg rájöttünk, hogy e fényes kocsi egy tudós orvos, Dulcamaraé, a ki avval tart, hogy jó bornak nem kell czéger; a ki híreszteli, hogy néhány óra alatt minden betegséget meggyógyít, fájdalom nélkül vagdalja az élő ember tagjait, fogat huz s többeféle. A csodadoctor ezüstös czimerekkel és szörnyfejekkel kirakott hintójából cseppeket osztogat, a melyektől fogfájás és minden más betegség elmúlik. Csak úgy nyújtogatók fel hozzá az emberek az 1 flos bankót, ő meg cserébe leadja a csodatevő csomagot. Már is nevezetes dolgokat beszélnek az élelmes olaszul és románul parlirózó Wunderdoctorról.

→ Tűz. Tegnap este tűz ütött ki a k.-magyar-utczában, mely három házat hamvasztott el. Kettőt még meg lehetett volna menteni, ha a fecskendővel idejében sietnek oda, hanem biz azok, szokás szerint, későn érkeztek.

→ Felekiné asszony betegsége jobbra fordult s a mint halljuk szombatn föllép „Howard Katalin”-ban.

→ A Pauli pár szinpadukon leendő vendégszereléséről terjesztett hírek ez idén nem valósulnak.

— Az orosz hadseregben kerekaszámban 1500 katonatiszt kapott a jelen hóban rendjelt.

→ Északi fény. Bieskéről (Fehérmege) írják a Honnak e hó 15-ről: Szép éjszaki fény volt tegnap este látható, mely hasonlított egy égő város vízfényéhez s ugyanazért némelyek azon hiedelemben is voltak, hogy valami nagy tűz van távol vidéken. Időjárásunk (Bieskén) nem a legkedvezőbb, mert az éjjel is fagyott s nem tudni, vajjon a gyümölcsnek és szőlőnek nem volt-e ártalmára?

→ Aesthetica. Egyik lapjárunk, melyik a „Profétát” már egyszer korszakokra osztotta, azt a felfedezést tette közelebb, hogy a „Fauszt”-ban elegans (!) és dämöni (!!) dallamok vannak. Képzelmük, hogy fog töprenkedni e thema felett Bartalus, míg rájön, hogy az „ezer forintos paripa is botlik.”

— A german lelkesedés. Szászsebesen, a német diadalok megünneplése alkalmából, Wolf gymnasiumi tanár hátán hordott fel egy fél öl tűzfát a hegyre, hogy örömtűzet gyujthasson. Auch Gut!

→ „Itt van ő.” Ez pedig nem más mint Balázs Sándor „Omibus” című politikai napilapja, melyet hir szerint májusig városunkban minden választó polgár ingyen kap. Elég sarlatanságot elkövettek hogy feltűnővé tegyék ez új iródmű jelenséget, de egyáltalán nem nagy az érdeklődés iránta. Magyar embert nehezen lehet így kapacitálni előfizetésre.

— Az angolönkéntesek mint évenkénti rendezés, az idén is megtartották húsvehétfőjén Brighthonban, London közelében nagy hadigyakorlatukat, melyen mintegy 150,000 önkéntes lehetett jelen. A nézők száma, kik a fővárosból s a környékből oda sereglettek, legalább is ugyanannyira tehető. A tolongás a Londonba egymást érve induló vonatok körül oly nagy volt, hogy két nővér a waggonok kerekai alatt szörnyet halt. A szemlést nagyszerű banket zárta be.

— Az európai hajóhadak ereje a következő: Angliában 630 hajó 7,982 ágyuval s 105,898 löcsővel; Franciaországban 362 gőz- és 100 vitorlás hajó 4834 ágyuval s 91,338 löcsővel; Németalföldön 67 gőz- és 64 vitorlás hajó 1303 ágyuval; Portugáliában 5 gőz- és 25 vitorlánhajó 356 ágyuval; Spanyolországban 74 gőz- és 48 vitorlánhajó 1000 ágyuval; Olaszországban 88 gőz- és 8 vitorlánhajó 948 ágyuval s 26,716 löcsővel; Ausztriában 53 gőz- és 164 vitorlánhajó; Törökországban 91 gőz- s 94 vitorlánhajó 2,370 ágyuval; Svédország és Norvégiában 53 gőz- s 156 vitorlánhajó 1,323 ágyuval; s végre Dániában 31 gőz- s 58 vitorlánhajó 455 ágyuval s 3,890 löcsővel.

(—r.—o.) Nemzeti színház. Brenner Jenni kisasszony, a prágai színház első énekesnője tegnap lépett föl először szinpadunkon. Ez estére, a heti repertoire-

ban, „Howard Katalin” volt kitzúve, s Felekiné hirteleni rosszullete miatt történt e gyors változás, mely a színházlátogató közönséget nem kis mértékben hangolta le; elannyira, hogy ma sokan elmaradtak a színházból és Brenner kisasszony gyér közönség előtt működött. Méltó okuk van azonban sajnálkozni az elmaradtaknak, mert oly műelvezetet nélkülöztek, minőhez Kolozsvárt csak kivételesen, igen ritkán juthatunk. Négy darabot énekelt ezúttal a kisasszony, zenekíséret mellett, u. m.: magándal a „Szevillai borbély”-ból; Prochtól változtatok; magyar népdal; végül: Arditti „Csók keringő”-jét. E jól választott darabok épen alkalmasok voltak arra, hogy Brenner k. a. kitüntethesse benők művészetét. Akár bámulatra méltó széles hangterjedelméről, akár a technikai tökélyről szólunk, melyet a gyakorlat, az iskolázás által szerzegetett; akár előadási modoráról, mely finom, művészi felfogású, egyaránt meglepő volt. A legsebesebb futamokat, nehéz variációkat, trillereket, hanggrásokat oly könnyűséggel, oly tisztán és szabatosan hangoztatta, hogy bármely fuval- vagy hegedű-művésznek becsületére vált volna ugy legyőzni, akkora nehézségeket. El is ősmerte a közönség a jeles művész nő érdemeit, ha nagy zajjal nem is, de nagy lelkesedéssel tapsolt mindannyiszor, hányzor rés nyílt arra, még előadás közben is. De mint minden fénynek, ugy a mai estének is meg volt árnyoldala, minek méltán nevezhetni a szini előadást. Már magában az, hogy a „Kompanisták” és „Erneszt” két 1 felv. vigjáték, melyet nem rég láttunk, ismét és együtt hozott szíre, hibáztható. Az igaz, hogy változottság kedvéért „Erneszt”-ben szerepváltoztatás történt, de az előadás azért még a multkorinál is gyöngyben ütött ki. Majdnem kivétel nélkül tuloztak a szereplők, kiváltkép Kovács (Edgard) tulzásaival majdnem egészen összerontá szerepét, Mátrai szintén ugy Erneszt, mint Kányai szerepében elveszté szinpadit nyugodtságát, sok helyt tulzott. Krasznai pedig határozottan nem alkalmas Bernier-féle szerepekre. A „Csizmadia mint kísértet”-ben megjárta, de szalonruhában, kiváltkép ha előadási folyékonyaságról, finomságról, mozdulatokban rugékonyságról stb. van szó, nem felel meg a várakozásnak. Legalább szerepét megtanulhatta volna.

Pénteken ápril 21. „Lammermoori Lucia” Opera 3 felvonásban.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Apr. 19-ről: 5% Metaliques 58.90. 5% Nemzeti kölcsön 68.65. 1860-diki államkölcsön 96.75. Bank-részvények 742. Hitelrészvények 278.80. London 125. 20 Ezüst 122.25. Cs. kir. arany 5.89. Napoleondor 9.96.

Földterhentesítési kötvények: Magyar 79.60. Temesi 76.50. Erdélyi 74.25. Horv.-Slavon 83.50.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nyilttér.

25—40

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierő)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülés és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 óratól 1-ig és
délután 3 óratól 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám
1-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Sz. 136—1871. eln. 3—3 (133)

Hirdetmény.

Nemes Tordamegye képviselő bizottmánya következő évnegyedes gyűlésének határnapjaul jövő május hó 8-kát tűztem ki, helyeül pedig nemes Torda városát. — Tárgyai lesznek: Törvényczikkek kihirdetése, felsőbb rendeletek, törvényhatósági átiratok és kebeles ügyek tárgyalása. Mely közgyűlésre mind azon bizottmányi-tagokat; kik megyénk területén kívül laknak, ezennel tisztelettel meghívom. Tordán 1871 április 15-én.
Br. Kemény György, főispán.

(18)

41—70

Manneskraft,
die geschäftliche
Verwaltung
des
Erdélyi
Königlichen
Landes-
Archivs
in
Buda-
pešť.

Erdélyi
Königliche
Landes-
Archiv
in
Buda-
pešť.

Erdélyi
Königliche
Landes-
Archiv
in
Buda-
pešť.

Rothschild és társa
Postgasse 14.
Bécs.

Játék-társulatok

Uj legelőnyösebb

Rothschild és társa
Postgasse 14.
Bécs.

300.000, 250.000, 220.000, 200.000, 150.000,
140.000, 100.000, 70.000, 50.000, 25.000 sat. sat.
forint nyerevényekkel.

20 darab 1864-ki osztrak os. kir. államsorsjegyre, egy bélyegzett részletről
Jegy ára 6 frt, mint első részlet.
20 darab magyar királyi államsorsjegyre, egy bélyegzett részletről jegy ára 6 frt, mint első részlet.
20 darab török császári sorsjegyre, egy bélyegzett részletről jegy ára 6 frt, mint első részlet.
40 darab braunschweig hercegi sorsjegyre, egy bélyegzett részletről jegy ára 5 frt, mint első részlet.

Minden huzásra érvényes.

20-ad részletről 1864-ki államsorsjegyre, darabonként 9 forintnyal,
9 darab 70 forint, 20 darab 150 forint.
20-ad részletről magyar királyi sorsjegyre, darabonként 7 forintnyal,
6 darab 40 forint, 20 darab 130 forint.

Ibérvények minden huzásra.
Megrendelések a cs. kir. főzsde számára

készpénz, vagy megfelelő felpénz mellett pontosan teljesítenek.
Állampapírok, sorsjegyek, bank-, vasút- és üzleti rész-
vények vásárlása és eladása.

Tárgysorozatok, tervek, nyeremény-lajstromok ingyen.

Erdélyi
Königliche
Landes-
Archiv
in
Buda-
pešť.

Erdélyi
Königliche
Landes-
Archiv
in
Buda-
pešť.

Erdélyi
Königliche
Landes-
Archiv
in
Buda-
pešť.

Erdélyi
Königliche
Landes-
Archiv
in
Buda-
pešť.

Erdélyi
Königliche
Landes-
Archiv
in
Buda-
pešť.